

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za taje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravništvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zahvala in prošnja.

„Slovenski Narod“ bi ne mogel kot dnevnik izhajati ko bi ne imel toliko dopisnikov, ki ga podpirajo z dopisi in duševnim, sodelovanjem iz same rodoljubnosti, interesa do naše stvari. Vsem tem prijateljem tedaj, ki so nas letos podpirali s pošiljanjem dopisov, večjih in manjih, izrekamo v svojem in v imenu čitateljev pri srčno zahvalo. Ob enem pa prosimo izrekamo, naj nam naši gospodje dopisniki tudi prihodnje leto zvesti ostanejo, naj nam vsi prijatelji naše ideje poročajo vse kolikaj zanimive stvari, da so le resnične iz svojih krajev, ker to širi list in njegove tedence, ter ga dela zanimivejšega. Ako nam včasih ni bilo mogoče zaradi znanih tehkih razmer kaj umestiti, ali ako se temu ali onemu dopisu navidezno preveč brisali, — naj se pomisli, da smo navezani obzire imeti na več krajev in naj se ne zameri. — Materijalne moči našega lista ne dopuščajo več delavcev preskrbeti si, kar bi pač trebalo (ker en sam človek ne more lahko vsega duševnega dela zmagovati) zato je „Slovenski Narod“ navezan tudi na podporo pristašev narodne stranke posebno agilnejših mladih močij. In za to pomoč s tem zahvala in prošnja.

Na starega leta dan

je tudi novinarjem navada delati s površnimi potezami račun o političnih priporitvah baš preteklega leta, ozirati se še enkrat nazaj na boje in zmage, upanja in iznenadenja, ki so nas srečavala. Nam Slovencem je to lahka stvar, naša bilanca je majhna, ker je naš boj, da si za naš obstanek prevažen in za bodočnost pomenljiv, vendar jednako-

meren od leta do leta, namreč potrpljenje, vztrajnost, utrjevanje narodne zavesti, odbijanje napada na njo — torej bolj pasivne nature. V pretečenem letu nismo za svojo idejo mnogo dobili, ali z zadovoljstvom v sedanjih burnih časih moremo konstatirati, da tudi nismo ničesa izgubili, narobe da nam so vse okoliščine baš ono zdatno podkrepile, česar je za vztrajno borbo najbolj potreba, namreč zaupanje v gotovo končno veliko zmago Slovanstva.

Poglejmo samo na jug, dokaz, kaj naše pleme premore, tudi če je boso in goloroko, samo, da resno hoče.

Slovanu nij treba obupavati, Slovenci nismo sami, in ne bodemo zapuščeni ostali. Uže k letu osovrej bode Slovanstvo na jugu jako močnejše in čvršče stalo, nego smo se mogli lani ob tem času kedaj nadejati. Bodočnost je in mora biti naša, v sedanjosti pa vstrajajmo potrpljivo in delavno se pripravljajmo.

V našej ožjej domovini smo v pretečenem letu imeli nekoliko več narodnega miru, nego prej. Upamo, da se to do drugega leta osovrej še bolj zboljša, da si bomo svobodo dajali v nenarodnih, a disciplino držali in razum poslušali v vseh rečeh, ki se tičejo slovenstva in narodnosti.

Naš „Slovenski Narod“ pa denes končuje osmo leto svojega izhajanja sploh in tretje leto svojega izhajanja kot dnevnik. Nihče nij imel toliko sovražnikov, noben list nij preстал toliko napadov, noben prebil toliko težav. In mi, ki smo trpeli z njim, veseliti se moremo res, videči sedaj, da ne le je prebil vse sovražne navale, nego da se krepi in čedalje več moči dobiva, njegov obstanek je nedvomen, pač pak so opešali in hirajo oni, ki so divje vanj zaletavali se.

Tega ne omenjamo, da bi hoteli oči-

tanja ponoviti, nego menimo, da naj bode nekaterim v poduk, da s politiko „uničevanja“ in potlačenja vsacega, ki se popolnem z njimi ne soglašja, ne ide baš dan denes, nego da je jedino v pravej močatej zločnosti in spravljenosti mogoče, vspešno delo za mili nam narod in domovino slovensko.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. decembra.

V notranjej politiki je božična suša velika. Nič drugega nij zabilježiti, nego *ministerske* konference mej ogersko in našo polovico o vprašanji samostalne ogerske banke. Magjari so svojeglavi in se hočejo ločiti od naše polovice, to se vé, ne brez cislejtanske škode. Temu naše ministerstvo vendar ne more privoliti, posebno ker Magjari terjajo, da bi mi njihov papirnat denar morali jemati, kar izvesti je nemogoče.

Vnanje države.

Srbska narodna skupščina je sklenila 29. t. m. jednoglasno, da se sprejme vladna predloga, naj se dovoli 10.000 dukatov za Bošnjake in Hercegovince, ki so v Srbijo pribegli. — Čuje se, da bode zopet Ristić minister postal.

Iz *Carigrada* se piše nemškemu-turškemu listu na Dunaj: Mišljenje mej ljudstvom, posebno mej turškim, je zamolklo in razburjeno. Dijaki turškega bogoslovja so se uže večkrat topli s čuvaji, temne govorice o zarotah in zaporih leté po mestu. Katastrofe v palači sultanovej so mogoče. (Ali so pa to vse dokazi, da Turčija gine in se na spomladno smrt pripravlja.) — Iz *Smirne* se piše, da Turčija v Malej Aziji, kolikor more, vojakov nabira, da pa Azijatje ne hodijo radi in da je mnogo beguncev.

Iz *Pariza* se brzojavlja v „N. Fr. Pr.“ da je včeraj omenjeni spis Emil Girardina, ki pripoveduje, da je mej Prusijo in

Listek.

Črez deset let.

„Kje bodeva denes deset let?“ dejal si dragi Ognjeslav, ko sva sedela v zahajajočem solncu pod široko vejato lipo na vašem vrtu, iz katere je šumelo zadnje rumeno listje in padala vrteč se v kolobarjih na opuščeno zemljo.

Molčala sva nekaj časa oba. V obletem vejevji samotne lipe je pihljaj večerni pihljaj, od daleč se je čulo žvrgolenje nežne tašice v grmovji. Resen, nekako vzvišen, skrivnosten mrak je legal na zemljo.

„Kaj bodeš to, pustiva take misli!“ povzamem posled jaz, in molčala sva zopet oba, in vedela nijsva, zakaj.

Trenotek pozneje stopova z roko v roci po samotnej stezi, ki se vije na prijazen

holm nad belo vasico, od koder je razgled na daleč, daleč okrog.

Tri bele breze stojé na viščini. Pod njimi je lesena klop, kjer sva sedela tolikokrat.

„Nekaj tesnega se mi je vleglo denes nevedoma na prsi;“ praviš črez nekoliko Ognjeslav, ko sedeva pod brezo.

„Meni se dozdeva, da vsi ideali, vse zlate podobe, katere sva si slikala nekđaj, o katerih sva sanjala sladke sanje, ne rodé sadu, da vsahnejo brez cvetja,“ nadaljuješ potem.

„Ne bodi pesimist! To niso moške besede,“ te zavrnem jaz. „Poglej v to dolino, kak pogled, kaka krasota. Tam v dalji beli snežniki, čuvaji našega premilega domovja, ondi srebrno-bele deroče reke, ravno, rumeno polje, bele vasi, leskeča mesta, povsod pa krepek, nepopačen rod, v katerem

živi najina nada, najino veselje, najina bodočnost.“

„Lepo je, kar praviš, to so bili moji vzori vse dni, a zdaj se mi izgubljajo. Nekaj skrivnostnega čutim v sebi, da jih ne včakam nikedar. Ti pa jih doživiš, veseli se jih, in spomni se, če je mogoče, tedaj tudi mene!“

Tako si govoril, dragi Ognjeslav, in naslonil razneto glavo na mojo ramo. In v tem trenutku je zamižalo solnce za daljnimi, daljnimi gorami, zlata zora je zbledela po holmih in dolu, to ravno polje se je zagnilo v večerni mrak, bele breze nad najino glavo so nekako boječe strepetale.

Jaz pa, predragi pobratim, sem spoznal, da si bolan, potrta na duši, ogoljufan v idealih srčne ljubezni, obupan o vspelu svojih močij v blagor domovine, katero si ljubil tako neizmerno. Vse to pa ti je pre-

Avstrijo l. 1867 sklepavana bila pogodba, po kateri bi se Avstrija v orijentu razširila, ali "nemške" dežele Prusiji nekako prepustila — veliko pozornost v diplomatičnem svetu vzbudil, in da se misli, da je ruska diplomacija dala Girardinu dotične dokumente.

Francoska narodna skupščina je sklenila, da se obsedno stanje v nekaterih okrajih, katere vlada določi, še ohrani. Najbrž je denes bilo skleneno, da se skupščina razide.

Domače stvari.

— (Francosko gledališče v Ljubljani.) Govori se, da nameravajo ljubljanske dame "višjih" krogov, na čelu jim soproga g. deželnega načelnika, gospa Widmanica, v deželnem gledališču narediti za blagodejni namen hernalskega zavoda za ofcirске hčere diletansko predstavo v francoskem jeziku z visoko vstopnino.

— (Imenovanje.) Dež. načelnik kranjski je imenoval Fr. Breganta za računskega asistenta pri dež. vladi; mestnega komisarja Jakoba Tomca za načelnika in računovodja pri c. k. uradu za ustanovljenje pravih mer in utežev (aichamt); za isto stopinjo v Postojni Fr. Vindišarja, v novem mestu bar. Gusiča; za prvega mernega mojstra v Ljubljani Ant. Černega, za drugega Karla Bitenca, za Postojno pa mernega mojstra Janez Babška, za Novomesto Gustava Luzarja.

— (Slov. beseda v Gradci) je imela 2. občni zbor t. l. v četrtek 30. t. m.

— (Proti Brandstetterju) političnemu vodji spodnje-štajerskih Nemcev in nemškutarjev in zastopniku teh naših protivnikov je v Celji prvo preiskavanje končano. Fric Brandstetter, ki je totikokrat ponavljal, da so Slovenci "sleparji", je samo za 123 000 gld. na sleparske menjice nasleparil.

— (Ponarejevanje bankovcev.) Hace iz Pudoba na Notranjskem je prodal 13 ponarejenih desetakov (po 10 gld.) za 60 gld. kramarju Andreju Strežaju in sinu. Vsi trije so bili pred porotniki obsojeni, prvi bode zaprt deset let, druga dva 4 in 3 leta. — 27. in 28. t. m. pak se je vršila tudi pred tukajšnjo porotno sodnijo obravnava proti Matevžu Dobidi iz Lesec pri Radovljici, Janezu Dežmanu iz Zagorice, Alojziju Kramaršiču iz Cirknice in Jožetu Rotarju iz Ljubljane zaradi deležnosti pri ponarejevanju bankovcev ali državnih not po

1 gld. in zaradi goljufije s slabim denarom. Porotniki so spoznali vse zatožence krive in sodišče je obsodilo Matevža Dobido za 6 let, Janeza Kramaršiča za 5 let, potem Dežmana in Rotarja, vsacega za tri leta v težko ječo. — Naj bi se naši ljudje bolj svarili pred nesrečno mislijo, s takim denarjem obogateti hoteti. Ker namreč pomena papirnega denarja ne poznajo, mnogi nemajo za noben greh, razpečavati take bankovce. In tu treba poduka, ne le ječe.

Razne vesti.

* (Pes kot rešitelj življenja.) Ko je ondan korar grof Coudenhove na večer domov prišel, zagledal je v enem kotu kuhinje svojo gospodinjjo, na glavi ranjeno in nezavestno na tleh ležati. Ko je pa pes s krvavim gobcem proti njemu se približal, začel je resno premišljevali. Ko je korar jo povpraševal, kaj se je pripetilo, odgovorila je, da je proti 7 uri na večer prišel v stanovanje neke neznanke, kateri je nekega paketa pod rameni imel, katerega bi imel grofu Coudenhovu oddati. Gospodinja je hotela paket prevzeti. Kaj da se je potem zgodilo, ne ve se več spominjati, ker v istem trenutku občutila je udarec po glavi, ter se je zgrudila potem na tla. Zdravniško preiskavanje spričuje, da je bila udarjena z nekim debelim instrumentom, morebiti s kako sekuro. Brezdvomno je, da je bil tu roparski napad. Srečno je pak preprečil vso to nesrečo zvesti bernhardski pes.

Narodno-gospodarska stvar.

(Sp. Bl. Pernišek.)

Naprava belega vina v Ljutomerske okolici in drugod.

Ljutomerec ponosen na svoj šiponov proizvod ozbilno misli, ka istinito nij boljše kaplje na sveti od njegovega vina. A, naj mi kdo zameri ali nezameri, Ljutomersko vino je prekišlo in žganici presliščno. Kajti poprek ima 2—3‰ (tisočine) kisline odviše, nego je imajo normalna vina (5—6‰); alkohola pa se nahaja obično v njem tudi do 3% (stotine) odviše, t. j. več nego normalna svetovna vina (10%). Milota in prav značaj bi se pak mogel dati temu vinu z boljšim kletarstvom, osobito pak s dovoljnim pretakanjem. Vsekako pa bi se požlahnila Ljutomersčina s tem, da bi se poleg šipona kot glavnega zasada več družih trsnih plemen zasajalo, in to osobito po menje gorcih in menje osušnih legah, kder se šipon slabo ponaša, a na pr. sladka žlahnina vrlo napreduje (čitaj lanske letno poročilo). Ako pride mej Ljutomerce vinski trgovec, pokupi od njih negodno vino po nizke ceni. On pa uže zna, kje ga črevelj žuli, ter prav umno pretaka itd. godi to vino, da ga za

nekoliko časa kot dilekatno pijačo, izvrstno in milo v vsacem oziru za lepe dobičke proda. Francoski in renski vinski producenti pak ovo delo sami opravljajo in sami mesti kupca kerpajo svoje žepe. Zakaj bi li Ljutomerec torej tudi one napake neodstranil? V opravičevanje naj omenjam, ka je ono pitanje ujedno izraz najpametnejših Ljutomercev samih.

Ako človeku nij prav v želodeci, mora se podvzati do zdravnika; ako pa bi se bil varoval slabe hrane prejetja in prehlada izvestno bi mu ne trebalo pošiljati po lek v lekarno (apoteko). Baš to velja tudi o vinu. Kdor vodi pravo kletarstvo, temu se nij treba bati raznih bolezni in napak v svojem vini. Evo!

Gledati treba o trgatvi, da se grozdje tlači in ožema le v hladnih kletih, ne pa kje zunaj na gorcem. In toliko Slovencev greši baš v tem oziru! Grozdni sok začne odmah vreti, da je le iz jagode iztisnen, da stoji na odprtem zraku in da mu je toplina barem 10° C. (8° R.) Kvasni trosi, ki so prostemu očesu nevidljivi, prišedši iz zraka z mošt, odmah začno v dovoljnej toplini rasti v glivice, krojiti grozdni sahar (cuker) v alkohol (žganico) kakor tudi v ogljičeno kislino, to je plin (gas), ki nas o vrenji v nos udari. In to se tako dolgo godi, dokler se ves sahar ne premeni v spomenuti glavni stvari. Znano je, kako dandenes po tvornicah ogromno oceta (jesiha) delajo. Od česa pa? Od špirta, t. j. od žganice. Da se pa hitrejša dela ocet, upihavajo v žganico zrak z mašinami, ker ima v sebi zrak kislec, ki mnogo stvari okisava, da erjavé, gnijó itd. Glejte, kar se godi po ocetnih fabrikah, to se godi tudi po odprtih kadeh in sodih, koder se je uže spremenil sahar v alkohol, osobito ako so topli dnevi. Od tod torej imajo naša vina čisto oacetno-kisli okus. Čim dalje idemo prama jugu tim več nemarnosti nahajamo v tem oziru. Izgovori južnih narodov se v kletarstvu nikakor ne mogó opravičevati. Zakaj pa so Francozi in Renci v tej stroki na pravem mestu?

Za mošt in vino pripravljena posoda naj je snažna. Sploh pak misle nevedneži, ka je za mošt dobra vsaka plesnjiva in bog zna kakšna izpridena "kahla", češ z vrenjem in pa z usedanjem drož se itak vsa nečistost odstrani iz sode! To pa nij tako, kajti mošt iz sode potegne tudi take stvari, katere se iz njega ne mogó niti uvesti mej drože, niti inače ne mogó ven. Ko se sod izprazne, odmah ga treba drož osloboditi, zažveplati in popolnem zamašiti, kar se vsak mesec ponavlja. Odmah po izpraznenji naj se zažge v 10 veder velikem sodi cel kos žveplenke, kolikoršna se navadno prodaja. O ponavljanji pa izvestno nij treba cele žveplenke. Kedaj da je dosta zažveplano, vidi se na tem, da žveplenka ngasne v sodi. Pa tudi ta čas treba zažveplati sod, ko se potem odmah vino vanj natoči, in to s četr-

treslo slabo telo, prepričal si se tega sam, prepričal sem se jaz, še prerano.

Zopet sva stopala z roko v roci v dolino. Molčala sva oba. Kaj ti je polnilo omamljeno dušo, ne vem, a to dobro vem, da besede: "kje bodeva denes deset let?" so donele skrivnostno, milo v mojih prsih, in sam nijsem upal spoznati, zakaj.

Zdajci dospeva v dolino. Ob potu je ležala teška, siva skala.

Kakor nehoté, se vstaviš pri tem pogledu. Jaz moram stati s tobom in ti pol razumljivo zašepneš: "Lepa podoba, lep spominek bi bil iz nje, kdor bi ga zaslužil, a malo jih je tako srečnih." In zopet si naslonil, blagi Ognislav, glavo na mojo ramo, molčal si, molčala sva oba.

Jaz pa sem spoznal v drugo, da si bolan, onemogel na duši in telesu, da se ti mračé nekdanji ideali in besede: "kje bo-

deva denes deset let?" zadoné zopet v mojih prsih — tako otožno, tako milo, kot mrtvaški — zagorski zvonovi.

Minola je jesen. Širokovejata lipa pred vašo hišo je otresla zadnji list. Zima je prišla, beli sneg je zagrnil goro in dolino, vrnila se je pomlad, trobentice so rumenile po holmcu, nad belo vasjo, pšenica je zelenela, rumenela, priklanjala zlato klasje. Midva pa sva se ločila dragi Ognislav. Ti si odšel na jug, jaz na sever; neznano nama je bilo, kedaj se vidi va spet — ali v kratkem, ali čez deset let, ali pa nikedar.

In ko sva jemala na holmu nad belo vasico slovo, posilile so me zopet tvoje besede: "kje bodeva denes deset let?" Ti pa si mi naslonil glavo na mojo ramo, oklenil desnico okolo desne — molčal si, — molčala sva oba, ti nijsi morda vedel zakaj — a jaz sem slutil, — da si bolan, — da se

topi tvoje preblago bitje pod težkimi osode udarci v mičnih idealov ogoljufanih nad — nesrečne mláde ljubezni. Vsaj kako vzvišen kako jasen je bil sicer tvoj duh! Koliko bi bil lahko storil, kako visoko se dvignil na krilih umetnosti nad ničemerno vsakdanjest, da izvoljen je bil zibati se v idealih, katere sva si ustvarila. In zakaj mu nij bilo dano, to je vprašanje, katero ne razdero modrici vesoljnega sveta.

Minola je deset let, deset dolzih, vihar-nih let potem. Videl sem mnogo sveta, jasno nebo italijansko, morskim valovom izročil svoje upe, a zrl

"Povsod sem, kak' iščejo dnarje,
Kak' se le vklanajo zlat'mu bogu,
Kje bratoljubja sem videl viharje?
S sreem goljfanim sem prišel domu."

Zopet sem sedel na holmu nad belo rojstno vasjo, pod samskimi belimi brezami.

tino žveplenke. Ta okus uže za nekoliko tednov čisto izgine iz vina. Žveplanje uzrokuje, da se vse v zraku uniči, kar bi inače v vinu kvar činilo. Paziti pa treba dobro, da kar nič žvepla ne kane na notranjost sodovo, ker bi to jako škodovalo. V takem sodu ne bo mogel ne zrak oceta delati, ker mu žveplo moč vzame, niti trosi ne mogó notri živeti. Ako pa je tu pa tam ipak po pozabljivosti itd. ušla kal za plesnive glivice v sod, naj pa ga izplakne s kropom, ki more umoriti te rastlinice. Jako plesnivi sodi naj se za drugo obrno.

Nova posoda pa še ima v sebi čreslovino, koje bi se izvestno navzelo vino, ter bi imelo slab okus. Taka posoda pa mora biti s studencem nalita 3 tedne. Ta čas pa se mora vsak tretji dan z drugo vodo naliti, da izleče ono temno barvo.

Ne samo črnina, nego tudi mošt belega grozdja naj vre nekoliko časa na tropinah, koje pa morajo biti brez pecljev, da iz njih ne pride v mošt preobilna čreslovina. Kakor je vrlo koristno, da mošt tudi na belih tropinah vre, baš tako jako škodljivo bi pa tudi bilo, ako bi to vrenje predolgo skupaj trajalo. Mešički grozdni jagod baš imajo najplemenitejši duh, lepo barvo in dr. Nesposoben bi vsakako bil oni producent, koji bi zametaval ono plemenitost z mešički vred, ker se je moral pač za vsak grozdni del truditi, a ne samo za ono tekočino, koja kar naravnost izide iz grozdja. Kako pa je mogoče iz mešičkov v mošt izleči ono dišavo? Grozdni sok sam more to izvrstno dovršiti. Toda grozdni sok, dokler se še nij premenil njegov sahar (cuker) v izjedajoči alkohol (žganico), ne more biti kos tej nalogi. Nego alkohol je ona tekočina, koja more rešiti to zadačo, le on more izjesti dišavo iz mešičkov (tašk). Ne ostaje nam v to svrhu torej drugzega, nego to, kačakamo, da mošt toliko časa vre s tropinami, da se v to svrhu uže dosta alkohola naredi od sahara. Kako dolgo pa moramo skupaj puščati to vrenje? To se ne da nikakor določiti ni na minute, ni na dneve; kajti vse to zavisi od topline dotičnega mošta. Trenotek (moment), kedaj da se mora grozdni sok ločiti od mešičkov, se izve po opazovanji vzdigovanja tropinnega pokrova. Ko ta zmes uže tako dolgo vre, da se vzdigne ta pokrov nad površje mošta dobrih 5 centimetrov (t. j. 2 palca), onda kar odmah odtočimo mošt izpod tropin. Pri vsem tem pa treba dobro varovati zraka k moštu, inače bi se nam delal ocet od alkohola, kojega je vedno več; pa tudi zelena barva tropin bi se radi zraka premenila v žolto barvo, vsled česar bi dobilo vino neprijeten okus po potakah. Mej tem časom, ko vre mošt na tropinah v kadi, moremo ubraniti zraku do mošta s tem, da ostane kadi več nego osmino prazne; kajti onda se nabira mnogo ogljičenčne kisline tikoma nad moštom in tropinam, ter zastran njene teže ne more kislec iz zraka v mošt skozi njo. (Pasja

A dozdevalo se mi je, da je njihovo šepetanje nekako otožno, kakor da bi se klanjale nad mojo glavo in vpraševale: "kje bodeva denes deset let?"

Zlato solnce je zahajalo za daljne, daljne gore, slednji žari so padali na bela vaška poslopja, tija na rudeči zvonik sredi njih in v znožji na nov, krasen, grobni spominek.

Dragi Ognjeslav, skala pa, ki je ležala nekda ob potu, izginila je od tod. Tvoje edine želje so se ti morda spolnile, postavili so ti jo tvoji prijatelji na zgodnji grob, in usekali v njo z zlatimi črkami besede:

"Le ena se tebi je želja spolnila,
V zemlji domači da truplo leži,
V zemlji slovenski predragi deželi,
Ki si jo ljubil presrečno ves čas."

Liberius.

jama na Italijanskem.) Kaj drugzega bi pač bilo, ako mine burno vrenje, po tem pa ne more kislina braniti zraku v mošt.

Ako bode Ljutomerec tako pripravljaj mošt za sod, ne bode mu trebalo tožiti in osobito tujcev poslušati: ka "ljutomersčina nema nijednega značajnega duha." Akoprem se šipon nikakor ne more prištevati mej boketna plemena (renska graševina), ipak ima pa mnogo eteričnega olja v sebi.

Nikar pa misliti, ka bi bilo za mošt to dobro, da bi se odmah (neposredno) po iztisi iz jagode zabranilo zračnemu pristopu v mošt. Naopak. Še vrlo dobro je, ako se mošt jako nasiti zraka in to vsakako odmah po izžemanji iz grozdja; pozneje pa, ko se uže v njem nahaja alkohol, bog ne daj razpostavljati ga zračnemu dohodu! Ako bi moštu namah odrekli zračni pristop, niti vreti bi ne mogel, dokler bi ga ne odkrili za združevanje z zrakom; kajti baš v zraku so oni trosi, ki morajo priti v mošt kot seme, iz katerih se izcimi na milijone kvasnih glivic, katere edine vzbujajo poleg dostojne toplote (10° C.) moštno vrenje. Francozi, ki so prvi vinski producenti barem v Evropi, ako ne na vsem sveti, v to svrhu pred vrenjem raztepljejo grozdni sok, da se jako nasiti zraka, ter onih trosov za kvasne glivice. Ker se pa to raztepanje ne sme dolgo vršiti, zato pa je baron Babo, ravnatelj sloveče vinstvene šole v Klosterneuburgi izmislil moštni raztepalnik. S tem raztepalnikom, ki se dobi za 50 forintov, se mošt v 1½—2 uri povoljuo raztepe, dočim bi se moralo to delo vršiti s 4 možmi 24—48 ur, kar pa bi radi oceta predolgo trajalo. Naj bi vsi kmetje rabili to izvrstno službe orodje, predno vre njih mošt. Kacih 5 naj se jih porazumi, ter vsak po en desetak seže za nj v žep, pa je. Ako raztepano mošt, ter nanj brezštevilno kvasnih trosov privodimo, potem mošt hitro dovre, vino je stanovitnejše in veliko boljše, dobode starostni značaj in se ne ponavlja v njem vrenje. Kajti kvasne glivice hitro použijo moštni beljak kot hrano, in kmalu padejo na dno kot drože.

Komur je torej mar, da njegovo vino ne bode bolehalo in se kalilo, naj posnema Francoze.

Sod, v kojega se mošt pretoči iz tropin, naj se pusti za osmino prazen, to je, v 8 hektolitrov velik sod naj se dene samo 7 hektol. mošta. Toliko soda mora biti za to praznega, da se pene kisajočega mošta ne izpuščajo iz soda, kajti s tem bi mošt izgubljal. Mošt se itak mora po vrenji pretočiti, torej naj vzdigajoče se blato pada na dno soda. Nij treba se bati, da bi vinu one pene kaj škodovala. Kaj še! To se zna, ka ne bi bilo dobro puščati v vinu toliko drož na dnu. Slovenec naj si sploh za uho zapiše, ka je neogibno potrebno izpod živine kidati grdobu, — in baš to velja tudi o vinu. So ljudje, ki trdè in sami sebi verujó: "Drože dajo vinu moč!" Bogme, to je pač uže starodavna prazna vera, ki nema na nijednem znanstvu podlage. Jeli tudi gavno daje moč ubogej živini, koja se mora valjati po njem? Tukaj mi prostor ne dovoljuje, da bi obširno povedal, kakošna praznovera "moč" se nalazi v drožah.

O vrenji nam je sod tako zapreti, da zrak sicer ven more, a noter ne sme, in to radi tega, da se ocet ne dela. V to svrhu nam mogo najboljše služiti "vrelne cevi", ki se utakno v veho. Konec take zakrivljene cevi pak mora moleti v vodo, stoječo na sodu. Promer take cevi naj je vsaj 3 centimetre (1½ palca). Zdaj začne iz soda po cevi izhajajoča ogljičenčna kislina komedije delati v vodi in to tako dolgo, dokler se grozdni sahar prominja v alkohol in ogljičenčno kislino. Za silo bi utegnila tudi vrečica polna sviža (drobnega peska) nadomestovati vrelno cev. Ona se položi čez veho, ne pusti zraku noter, pač pak se vzdigne, ako iz soda puhne nsbrani plin.

Akoprem je ponehalo burno vrenje, ipak

nam je še pustiti na sodu vrelno cev, dokler meseca junija ali pa prvo polovico julija uže drugič ne pretočimo vina; kajti vino do tega časa še vedno toliko vre, da nij varno pred 2. pretokom popolnem zamašiti (zavehati) ga. Vsaj je znano, ka začne vino drugič vreti, ko cvete grozdje, ker pritiska v klet ta čas vročina.

Ker Ljutomerci stoprv koncem oktobra tergajo, ter njih vino dalje vre nego drugod pretaka se prvič ljutomersko vino tudi pozneje in to meseca februarja in marca. Prvič, kakor tudi drugič itd. se more vino z dobrim vspehom le tačas pretakati, ko se učisti. Ko se pa vino po grozdnem cvetenji zopet učisti, pretoči se torej drugič — v juniji navadno. Dva pretoka pa ne zadostujeta, nego treba to ponavljati, kolikorkrat se opazi, ka še nij "godno" vino, ali kakor se Nemec izraža: "Dokler nij izšolano". Ko pa producent opazi, da se po pretoku vino uže nič ne skali, potem pravi: "vino je godno". Daljnih pretokov še treba vinu navadno 2—3, in to od 2. pretaka dalje po 6 tednov narazen.

Ako kdo hoče brez skrbi poslati vino, na pr. čez toplo morje v Egipt itd., poskusi naj ga s tem, da ga postavi v odprtej steklenici v toplem zraku (v sobi) 8 dnij. Ako se v teh dneh nij nič skalilo, potem more iti čez ekvator v daljne kraje. To se izve pa tudi s tem, da stoji steklenica vina četrt ure v kropu. Ako se skali v tej vročini, še se mora pretočiti.

Kako pa nam so uporabite drože? Nemudoma po pretoku jih vzemimo iz soda tako, da je čist. Pa tudi sod se mora čisto zatkniti (zamašiti) čez en dan, ko se osuši. In predno ga zamašimo, zažveplajmo ga, da žveplo umori v njem po zraku plavajoče trose, kateri bi izvestno zasejali po dogah plesnobne glivice, ki so pa vinu jako škodljive. Za 5 hektolitrov (dobrih 8½ veder) sod zadostuje kos žveplenke, ki se dobiva po štatacunah. Po sodih ljutomerskih kletij sem uže opazil, ka se onod sodi tako žveplajo, da kaplje od goreče žveplenke žveplo — na dogo! A to pa je sodu v veliko kvar, ker mu daje neizginljiv duh po žvepli ter se vino v tacem sodu ne more nikedar iznebiti žveplenega duha. Žveplenka naj se zažge v plehastej posodici, da se vanjo prestreže topeče se žveplo. Vino v tako žveplanem sodu pak čisto izgubi uže za nekoliko tednov žvepleni duh. Dokler se drugo vino ne natoči v sod, mora se žveplanje vsak mesec ponavljati, ker žveplena sokislina kmalu izide iz soda po nevidljivih luknjicah, dočim pa jo zrak zunanji začena nadomestovati.

Vermimo se k drožam. Denimo je v vreče po hektolitri (blizu 2 vagana). Vsako polno vrečo drož za zopet v drugo vrečo vtaknimo, da v preši ne poči. Tacih dobro zvezanih vreč se dene več v prešo, koja mora od začetka po malem pritiskati. Za 2—3 dni so se drože dobro ocedile. Potem poti dobodemo iz drož vse vino, koje nam daje prav dobro pijačo. Poleg tega pa prav lahko prodamo tako očete in lepo suhe drože kajti v novjšem času so se navlašč za to osnovala tvornice (fabrike), koje od tacih drož proizvajajo osobito: vinsko skorijo, Enantov eter (konjakovo olje), kar se vse rabi za napravo umeteljno narejenih vin in pa dobivajo iz drož tudi tiskarsko črnilo. Tacih suhih drož 50 kilogramov (cent) se lahko proda po 1—2 gld. Dotični fabrikant pa se ne da z lepo oslepariti, kajti on ima orodje, s kojim kmalu izve, kakošne vrednosti so drože. Čim mlajše so drože, tim boljše so. Pa tudi drože od različnih trsnih plemen so različne kakošnosti. Graševina (riesling) daje vsakako boljše drože nego žlahnina itd. Končno drože od 34. leta so izvestno boljše, nego 71. l. jednake starosti.

Mislím, ka nikakor drugače se nam ne splačajo drože tako dobro, kakor baš tako, razven ako bi mi sami delali od drož umeteljo vino, za katerega napravo pa nemam tu prostora.

Za časa žestinskega burnega vrenja mora imeti mošt barem 10° C. (8° R.), po leti pa le 15° C. (12° R.). Toplina se sicer sme tudi na 18° C. vzdigniti, ali tu treba biti pa kletarju vrlo opreznim, da so sodi čisto zamašeni, ter da ne more zrak dohajati v vino in delati octa.

Pri nas Jugoslovanih je zastran visoke topline težko vrlo kletariti, osobito pa je to nemogoče ondod, kder imajo ljudje kleti čisto vrh zemlje (!). Vsak južni Slovan bi torej barem pod drugimi poslopji globokejša stavil kleti. Ako tudi nijsem opravičen za prerokovanje, ipak smem reči, ka bode kmalu i Slovenec i njegov brat Hrvat boljše kletaril, da mu le občna narodna omika srajco (robačo, košuljo) potlači pod blače (brengeše), ter bode prekosil v napredku še mrzlega Nemca ali Švaba.

Propih je v kleti potreben, da odhaja izprideni zrak in da sodi ne prhne.

Nikakor pak nebi bilo dobro, ako bi propih odveč sušil kletni zrak, nego toliko vlažen zrak uže mora objemati vinsko posodo, da ne izhlapi iz sodov preveč vina in da ne more noter zrak, ter prominjati s kislimcem alkohola v očet.

Predno se sod z moštom nalije, treba ga zažveplati osobito, ako je gorko o trgatvi, da se ne dela očet, kajti žveplena sokislina zadržuje prenatlo prominjanje v sodu.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni Revalesscière du Barry v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila osdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodecu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevajenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vsenčilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Bréhan a mnogo družih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsnih i čutnicnih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesscière pričel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Revalesscière popolnem zdrav, tako, da brez najmanjšega tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav ceró in okusno hrano, kot najboljši pripomoček, ter ostanem Vaš ndani

Gabriel Teschner,

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hujšanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnici, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesscière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalesscière zasluži največje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in popolnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in iščanju v prsih.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprevajenju, nespanju in hujšanju.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih pripravi 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalesscière-Biscuiten v puščah in tabletah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijakih trgovcih; tudi razpošilja dunajaka huda na vse kraje po poštah paksnicah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Wahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnaacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (292)

Z Bogom!

Odhajajo iz Gorice, kder sem najlepšo dobo svoje mladosti preživel, se od vseh prijateljev in znancev — prisrčno poslavljam!

Tone Ferfila.

Tuji.

29. decembra:

Evropa: Wolf iz Maribora.

Pri Stonu: Mali iz Kočevja. — Perc iz Dolenjskega. — Horst iz Dunaja.

Pri Malti: Škarja iz Kranja. — Epstein iz Dunaja. — Lukšič iz Bleda. — Neuberger iz Dunaja. — Dolenec iz Kranja.

Pri Zamorec: Grün iz Gradca. — Reitberger iz Ptuj. — Brod iz Kočevja.

Dunajska borza 30. decembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69	gl.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73		65	
1860 drž. posojilo	111		90	
Akcije narodne banke	918		—	
Kreditne akcije	201		50	
London	112		90	
Napol.	9		06 1/2	
C. k. cekini	5		32	
Srebro	104		10	

Dr. J. N. Orozel

advokat, dozdaj v Šmarji pri Jelšah, odpré 3. prosenca 1876 odvetniško pisarno v

Mariboru

hišna št. 22, Graškega predmestja, in sprejme

nadomestovalnega koncipijenta in izurjenega prepisalca.

(452—6)

Št. 18076.

Razglas

o premembi izpeljavnega ukaza o pobiranju mestne priklade k hišni najemščini v glavnem mestu ljubljanskem.

Mestni zbor glavnega mesta ljubljanskega je s sklepom od 21. decembra 1875 §. 8. izpeljavnega ukaza od 1. junija 1866 v pobiranju priklade k hišni najemščini od 1. januarja 1876 naprej preklical, in namesto njega naslednjo določil:

Priklada, ki odpade na najemščini podvržene hišne stanovanja, se mora od hišne gospodarjeve od enim z najemščino pobrati, in v dveh dobah, ki se od enim določijo, namreč julija in novembra meseca vsakega leta pod lastnim neposrednim poroštvom mestni kasi vplačati, ktera plačilo potrjuje na listih, ki se bodo v ta namen brezplačno na dom poslali. (454—2)

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 22. decembra 1875.

Slovenske lepoznanske knjige.

V založbi „Narodne tiskarne“ v Ljubljani so izšle in se morejo dobiti sledeče slovenske knjige:

A. Romani in povesti:

1. Erazem Tatenbah. Izvirna povest, spisal J. Jurčič, velja . . . . . 50 kr.

2. Meta Holdenis. Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik. 50 kr.
3. Kantorčica. Roman s pogorskega zakotja. Češki spisala Karolina Světa; poslovenil Franjo Tomšič, velja . . . . . 50 kr.
4. Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalce. — Na črni zemlji. Novela, spis. J. Skalce, velja 25 kr.
5. Kazen. Novela, francoski spisal H. Riviere, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik, velja . . . . . 25 kr.

B. Listki v zvezkih:

I. zvezek, ki obsega: Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešern ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstivo z grozdem na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čigava bode? Novela, sp. J. Ogrinec. Velja . . . . . 25 kr.
IV. zvezek, ki obsega: Lepi dnevi. Sp. Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesnj. Spisal prof. dr. Krek. Velja 25 kr.
Kdor hoče katero koli teh knjig dobiti, naj piše „Narodne tiskarne“ in jih dobí po poštnem povzetju. Vse skup se dajo za znižano ceno 2 gold. 50 kr.

Kdor

išče službo, ali pa katero oddaja, posestvo prodati hoče, ali kupiti namerava, gospodarstvo, ali kako graščino v najem dati želi, priporočilo za trgovino razglasiti misli, sploh pa, kdor potrebuje sveta zaradi naznanil v časopisih, naj se obrne zaupljivo na anoncen ekspedicijo

G. L. Daube-a & Co.

(404—3)

na Dunaji I,
Singerstrasse 8.

Lekarna Piccoli.

„K angelju“
v Ljubljani.

Aparati za samo-brigiranje,
pasovi za počene, nepravilne in
maternične brizgice.

Menoti-Pastilje (ki so na dunajske svetovne izložbi 1873 dobile darilo). Te pastilje čudovito delajo proti prehlajenju in krču, kakor proti kašlju, jetiki, ki se še le začnejo, proti hripi, boleznim na pljučih in v grlu, in proti vsakovrstnem kašlju, tudi kroničnem. Skatljica velja 75 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega leka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lek uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Pravi sajdlivec pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človestvu, pri vsih notranjih in vnanjih prisadih, zoper večino boleznij, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Rajževi pulver, beli in rudečkast. Izključljivo iz vegetabilčnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvirno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabodiseče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih izlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr. (132—165)

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.